

RECENZNÝ POSUDOK

Názov rukopisu: **Kniha v barvě krve**
Autori rukopisu: Ladislav Kudrna, František Stárek Čuňas
Zadávatel': Ústav pro studium totalitních režimů

Všeobecné hodnotenie práce:

Rukopis popisuje stranické a bezpečnostné opatrenia komunistického režimu voči tzv. voľnej mládeži v celej šírke, a to od administratívnych rozhodnutí až po konkrétne neprimerané zásahy a obmedzovanie osobnej slobody. Text logicky prechádza od zasadnutí ÚV KSČ, cez rokovania a materiály jeho Ideologickej komisie, rozpracovávané na podmienky ministerstva vnútra ČSSR a jeho bezpečnostných zložiek, až po konkrétne zásahy, trestné stíhania a súdne pokračovania. Prínosom je konfrontácia záznamov "oficiálnych" miest s výpoveďami perzekvovaných a pamätníkov. S ohľadom na monotematické zameranie práce sa niektoré informácie, tvrdenia, resp. závery opakujú (ide najmä o stranické materiály). Tým je však plasticky zachytená skostnatenosť režimu a premeny spoločnosti. Rukopis je na niektorých miestach značne popisný a až príliš detailne sa drží formulácií dobových dokumentov. V texte sa tak objavujú výrazy ako (príslušníci STASI) "prosili", "podĎkovali", "vyslovili přání". Tieto časti by mali byť spracované hutnejšie. Autori uskutočnili rozsiahly archívny výskum a preukázali hlbokú znalosť odbornej, dobovej a memoárovej literatúry. Oceňujem nielen autormi spracovaný súpis bezprávia, ale aj mnohé, stále aktuálne myšlienky, ktoré je potrebné pripomínať nielen mladej generácii, ale aj tým, ktorí komunistický režim po rokoch opäť glorifikujú.

Konkrétne pripomienky:

Väčšinu konkrétnych pripomienok som pre zjednodušenie ich dohľadania a zapracovania zaznačil priamo do rukopisu. Z ďalších odporúčam najmä:

-jasne oddeliť dobové výrazy a hodnotenia od výrazových prostriedkov, hodnotení a záverov autorov rukopisu (prostredníctvom úvodzoviek, tzv., tzn. a pod.), a to najmä v častiach, kde sa popisujú rokovania a závery stranických zasadnutí, ako aj dobová stranická a bezpečnostná terminológia. Preberanie a popisovanie stranických textov pôsobí ako by išlo o myšlienky autorov a to je potrebné precíznejšie oddeliť. Ako príklad uvádzam spojenie "mediálna kampaň" - z pohľadu západných novinárov išlo o informovanie, hoci režim v ČSSR to vnímal ako kampaň. Autori by však mali slovo dať do úvodzoviek, aby tak charakterizovali realitu.

-odporúčam tiež vysvetliť niektoré dobové výrazy, ako napr. "pravica", "pravicový oportunizmus" a pod.

-funkcionári Strany a bezpečnosti sú v texte zahalení "rúškom tajomstva". Odporúčam doplniť krátky kariérny profil aspoň tých najvýznamnejších (z pohľadu funkcie alebo účasti na represii a perzekúcii).

-niektoré výrazové prostriedky sú príliš vznešené na vystihnutie reality komunistického Československa. Napr. výraz "média" odporúčam nahradiť výrazom masové sdělovací prostředky,

-odporúčam vložiť odkazy na témy, ktoré autori hlbšie nerozoberajú do poznámok pod čiarou, napr. s. 120 - odkaz na prácu O. Koutka o X. správe SNB (hoci v zozname použitej literatúry sa nachádza) a odkaz na Biografický slovník náčelníkov operatívnych správ pri mene náčelníka X. správy V. Stárka, kde sa dá spomenúť aj jeho kariéra. Rovnako pri akcii ASANÁCIA, VONSe a pod.

-za dôležité považujem overenie presných názvov, označenia a časového ohraničenia archívnych fondov v poznámkovom aparáte aj v záverečnom prehľade (niektoré som zaznamenal v rukopise).

-záver predstavuje v podstate len zhrnutie rukopisu. Odporúčal by som doň zapracovať aj zmeny v prístupe k "voľnej mládeži", používané metódy a prípadne aj štatistiky zásahov a vymeraných trestov.

Záver:

Rukopis odporúčam publikovať po zapracovaní pripomienok.

V Bratislave, 14. apríla 2019